

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. Добринка Станчева Пейчева - ЮЗУ „Неофит Рилски“
за дидисертационния труд на *Надежда Иванова Митева*
„Цифровата ефирна телевизия в условията на хибридизация» за
присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по
Професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и*
информационни науки (Журналистика-Телевизия) с Научен
ръководител: проф. д-р Лилия Райчева

Структурно-съдържателни характеристики

Дисертационният труд съдържа 274 страници и притежава всички изискуеми атрибути В структурен план съдържа предговор, три глави, заключение, научни, научно-приложни приноси; публикации и използвана литература. Включени са 22 таблици и 31 фигури.

В използваната литература са налице 275 заглавия, от които 60 - на български и 215 на английски език. Включени са 4 приложения в рамките на 74 страници с проведени от дисертантката интервюта с: представители на медийните и мрежовите регулаторни органи на държави-членки от Европейския съюз; с техническия директор на “DVB Project”; с представители на медийните и мрежовите регулаторни органи на държави от Балканския регион; с председателя на Комисията за регулиране на съобщенията.

Значимост и актуалност на тематиката

Дисертационният труд е значим и актуален поради актуалността и значимостта на самата проблематика в съвременното ни, свързана с дигитализацията на медиите и рефлексите им в обществата. Съсредоточен е върху процеса на дигитализация на телевизията и на обществото като цяло в държавите-членки на Европейския съюз и в страните от Балканския регион.

Целта на дисертационния труд е проследяване на процеса на преминаване от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване във всяка отделна страна, открояване на успешните от неуспешните модели, обосноваване на причините за допуснатите грешки, като се очертаят перспективите за развитие на наземната телевизионна платформа като част от съвременния цифров телевизионен пазар в Европейския съюз и на Балканите.

Основните **изследователски въпроси, които са поставени в дисертационния са 3:**

- Успява ли цифровизацията на наземното телевизионно излъчване в страните от ЕС и от Балканския регион да постигне поставените цели?

- Какво е актуалното състояние на телевизионния пазар в отделните държави, от една страна, и - в ЕС и в Балканския регион, от друга страна?

- Какво е бъдещето пред цифровото наземно телевизионно радиоразпръскване в светлината на възхода на мобилните мрежи и услуги от четвърто поколение и очакваното въвеждане на 5G?

Задачи. За да се отговори на поставените въпроси, в дисертационния труд са формулирани следните **задачи**:

- да се опишат националните особености в планирането и провеждането на цифровия телевизионен преход;

- да се проучи актуалното съотношение между отделните платформи за разпространение на телевизионен сигнал;

- да се установят причините за успеха/неуспеха на преминаването към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване;

- да се изучат подходите на отделните държави в процеса на освобождаване на радиочестотен спектър от телевизионно излъчване и предоставянето му за развитие на електронни съобщителни услуги от ново поколение;

- да се открият насоките на развитие на цифровото наземно телевизионно радиоразпръскване и телевизионния пазар като цяло в районите, включени в обхвата на емпиричното изследване.

Методи:

Избраните **методи** за събиране на информация са 2 - един количествен- Е стандартизирано интервю и един качествен – Анализ на документи.

Е - стандартизираното интервю е осъществено чрез въпросници на английски, френски и български, които са изпратени по електронна поща, (едно интервю е проведено по телефона) до представители на органите по регулация на медиите и комуникациите на 28-те държави-членки на ЕС, както и до страните в дефинирания обхват на Балканския регион. Въпросниците са структурирани в девет въпроса, обособени в три тематични области: данни за протичането на цифровия телевизионен преход (изключване на аналоговите предаватели, постигнато покритие и разнообразие от програми, разпространявани по наземен път), данни за състоянието на пазара на цифрови услуги и прогноза за перспективите на цифровото наземно телевизионно радиоразпръскване в съответната страна. Получена е обратна връзка от 22 регулаторни органа в 20 държави (по два отговора пристигат от Гърция и Белгия). От тях – 21 съдържат частично или изцяло попълнен въпросник и/или посочени източници на информация, един регулаторен орган отказва съдействие. Проведено е интервю по електронна поща с техническия директор на DVB Project, Петер Зиберт, за състоянието, перспективите пред наземното телевизионно радиоразпръскване в Европа, както и за усилията на разработчиците от DVB Project да направят цифровата ефирна телевизия по-привлекателна за потребителите.

2. Анализ на документи: Включени са анализи на доклади, документи и съобщения на Европейската комисия; доклади и проучвания на Международния съюз по далекосъобщенията (ITU); годишни доклади, отчети и пазарни проучвания на правителствени структури, национални регулаторни органи, обществени и частни национални медии, оператори на мултиплекси в страните от ЕС; публично достъпни доклади, документи и съобщения на Европейския съюз за радио и телевизия (EBU); проучвания на Европейската обсерватория за аудиовизия; доклади и проучвания, публикувани от неправителствени организации и сдружения (Фондация Отворено общество, Европейската асоциация на журналистите, Европейски журналистически център и др.); периодични печатни и електронни издания за медии, технологии и телекомуникации (Nordicom Journal, Journal of Telecommunications, International Journal of Science Technology and Management и др.), корпоративни уеб сайтове; информационни уеб страници, специализирани в областта на медиите, комуникациите и развлекателната индустрия и др.п.

Приложени са и следните подходи

1. конкретно-исторически подход за проследяване на развитието на телевизията и нейната трансформация в цифровата ера чрез проследяване на 34 отделни случаи от практиката на национално ниво (case studies) и на регионите (ЕС и Балканите) като цяло.
2. Сравнителен ретроспективен и прогностични подход (cross-national comparative research),

Разработена и приложена е **оригинална методика** за оценка на базисните резултати от цифровизацията на телевизионния ефир в отделните държави

В съдържателен план е достигнато едно многоаспектно и релевантно научно изследване и анализиране на тематиката. Стилът на дисертантката е академичен.

Дисертантката притежава аналитични и интерпретативни умения.

Авторефератът отговаря на дисертационния труд

Приноси

Споделям изведените приноси на дисертационния труд от дисертантката и нейния научен ръководител, а именно:

1. Свързване на цифровизацията на телевизията с цифровизацията на обществата „Като преминава в цифров формат и отстъпва радиочестотен ресурс за развитие на съвременни технологии, свързаност и услуги, тя допринася за цялостната цифрова трансформация на обществата;
2. Емпиричното изследване е оригинален опит у нас за проучване на прехода от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване във всички държави-членки на Европейския съюз, от гледна точка на резултатите от този процес;

3. Разработена и използвана авторова методика за базисна оценка на постиженията на прехода от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване, приложена за държавите-членки на ЕС. Експлицирана е дефиниция за „базисна успешност на цифровия телевизионен преход“ и формула, обвързваща три индикатора с цифрово изражение – два от тях са пряко свидетелство за успешно проведен цифров телевизионен преход, а третият е косвено следствие от прехода към аналогово наземно телевизионно радиоразпръскване и база за успешната цифрова трансформация;
4. Реализиран е оригинален опит у нас за проучване на прехода от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване във формат „Балкански регион“.
5. За първи път се представят данни за състоянието на цифровото наземно телевизионно радиоразпръскване в 34 държави в Европа на базата на количествени и качествени методиразработено и реализирано е-стандартизирано интервю и анализ на документи чрез проучване на статистическа информация, документи и доклади на националните регулаторни органи, прави телствени, бизнес и неправителствени структури, международни и медийни организации и др.п.
6. Научната приложност на дисертационния труд предоставя основа и методика, върху която да се развиват по-задълбочени проучвания върху обекта на изследването в бъдеще

Бележки и препоръки.

Основната ми препоръка към дисертантката, и едновременно с това предложение към нея, е да преосмисли употребата на термина хибридизация в заглавието на бъдещата публикация на дисертационния труд, която горещо препоръчвам. Терминът е изключително натоварен с негативни моменти, свързани със злоупотреби, фалшификации, манипулации и пр., а не е основен проблем в дисертацията.

Втората ми препоръка е свързана с въпроси и предложение.

Първото ми питане е защо дисертацията започва със списък на таблиците и фигурите?

Вторият ми въпрос е защо 70 страници от текста са отделени на представяне на интервютата на английски език - като доказателствен материал ли? Препоръчвам този материал в бъдеще или да отпадне или да стане основа за самостоятелен анализ.

Публикациите и научната популяризация

Публикациите и участията на дисертантката в научния живот по темата на дисертационния труд са впечатляващи *и за голям докторат.*

Дисертантката има **5 научни публикации**: три са на английски език, всяка от които е включена в SCOPUS и две на български език:

1. Miteva Nadezhda, Raycheva Lilia (2017). Consuming the Media and ICT Environment: Challenges of Vulnerability of Older Adults. In: E. Asen, O. Findhal (Eds.) Consuming the Environment: Multidisciplinary Approaches to Urbanization and Vulnerability 2017 Proceedings. Gavle University Press 801 76 Gavle. ISBN 978-91-88145-23-9 (pdf) [urn:nbn:se:hig:diva-26175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:se:hig:diva-26175), pp. 99-113.

2. Raycheva Lilia, Miteva Nadezhda, Peycheva Dobrinka (2018). Overcoming the Vulnerability of Older Adults in Contemporary Media Ecosystem (InternATIONAL Policy and Bulgarian Survey). In: J. Zhou and G. Salvendy (Eds.) Human Aspects of IT for the Aged Population. Acceptance, Communication and Participation. Springer International Publishing AG. Part of Springer Nature 2018. ITAP 2018, LNCS 10926, pp. 118-133.

https://doi.org/10.1007/978-3-319-92034-4_10

3. Miteva Nadezhda (2019). Digital Television in EU in Terms of Increasing Demographic Fragmentation of the Audience (A Cross-National Research). In: W. Karwowski and T. Ahram (Eds.): IHSI 2019, AISC 903, pp. 1–6. Springer Nature AG.

https://doi.org/10.1007/978-3-030-11051-2_48

4. Митева Надежда (2017). Цифровата наземна телевизия – състояние и предизвикателства. Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация, том 23. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, стр. 283-296

5. Митева Надежда (2018). Практики за разкриване и противодействие на фалшиви новини – българският опит. Сп. *Медии и комуникации на 21. век*, Т. 2/2018. Велико Търново: Фабер, стр. 61-71.

Участвала е с доклади на няколко конференции: 1. „Хибридизация на медийната среда“; Майски дни на културата на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Книгоиздаване и пресжурналистика“, ФЖМК – 19. 05. 2016 г.

2. „Цифровизация на телевизионния ефир - състояние и перспективи“; Майски дни на културата на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Радио и телевизия“, ФЖМК, 22 май 2016 г- Международна научна конференция „Медиите на 21. век. „Практики за разкриване и противодействие на фалшиви новини- българският опит Медии и постистина“, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, 9-10. 11. 2017 г.:“

3. „Consuming the Environment 2017 - Multidisciplinary Approaches to Urbanization and Vulnerability“, Gavle University, Sweden, 3-5. 12. , 2017, съвместен доклад с научния ръководител проф. д-р Лилия Райчева на тема: „Consuming the Media and ICT Environment: Challenges to Vulnerability of Older Adults“;

4. „Цифровата телевизия като средство за постигане на Глобалните цели на човечеството през 21. век“, Обща докторантска конференция „Млади изследователи“, 21. 02. 2018 г., София, организирана от Докторантски център „Св. Климент Охридски“:

5.Международна научна конференция Human Aspects of IT for the Aged Population, Лас Вегас, САЩ, 14-20. 07. 2018 г., съвместен доклад с научния ръководител проф. д-р Лилия Райчева и проф. д-р Добринка Пейчева на тема: „Overcoming the Vulnerability of Older Adults in Contemporary Media Ecosystem”;

6.Международна научна конференция IHSI Integrating People and Intelligent Systems, Сан Диего, САЩ (07–10. 02. 2019): „Digital Television in EU in Terms of Increasing Demographic Fragmentation of the Audience (A Cross-National Research)”.

Участие в проекти:

Митева е активен участник **в четири** национални проекта:

- 1.Проект „Докторантски център „Св. Климент Охридски“;
2. Проект ДКОСТ 01/10-04.08.2017: COST Акция № IS 1404: *Evolution of Reading in the Age of Digitisation (E-Read)*;
3. Проект ДКОСТ 01/11-04.08.2017: COST Акция № IS 1402: *Ageism – a Multi-National, Interdisciplinary Perspective*;
- 4.Проект ДКОСТ 01/25- 20.12.2017: COST Акция № CA 16211: *Reappraising Intellectual Debates on Civic Rights and Democracy in Europe*.

Има награда за докторант от ФЖМК с индексирана в Скопус статия през 2018 г

В заключение като **оценявам много високо постигнатото в** дисертационния труд и като отбелязвам, че той е един цялостен научен продукт, изразявам пълна убеденост за необходимостта от присъждане на **образователната и научна степен “доктор”** на редовната докторантка на ФЖМК Надежда Иванова Митева в професионално направление „Обществени комуникации и информационни науки” (Журналистика - Телевизия).

Член на Научното жури:

Проф. д-р Добринка Станчева Пейчева

14.04.2019